

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností na

listopad 2020

Karel Jaromír Erben

Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice

Bič, Miloš, prof., ThDr. - teolog

* 19. 11. 1910 - Vídeň (Rakousko)
+ 28. 04. 2004 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Domažlice, Dachau (Německo)

Literatura: Domažlický zpravodaj, roč. 17, 1990, listopad., Hamerlová, J.: Profesor Bič a pplk. Mathes čestnými občany. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 05. 05., č. 105, nestr., (vor): Jubileum čestného občana. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 13. 11., č. 265, s. 14., Rozloučení s čestným občanem Domažlic. Domažlický zpravodaj, roč. 26, 2004, č. 6, s. 19., Zemřel Miloš Bič, čestný občan Domažlic. Domažlický deník, roč. 13, 2004, 04. 05., č. 104, s. 11.

Anotace: Narodil se ve Vídni, studoval evangelickou teologii v Praze a Montpellieru a současně knihopis u prof. Bedřicha Hrozného na FF Univerzity Karlovy. Do Domažlic přišel jako duchovní správce sboru Českobratrské církve evangelické v roce 1936. Spolu s JUDr. Antonínem Žlábkem založil roku 1938 Bratrské dílo, které se po březnu 1939 změnilo v odbojovou skupinu napojenou na pražskou YMCU. Zatčen roku 1940, vězněn, konec války jej zastihl v Dachau. Od podzimu 1945 do roku 1950 ještě působil v Domažlicích. V roce 1946 byl jmenován docentem, v roce 1948 profesorem. Po odchodu do Prahy až do odchodu do důchodu působil jako profesor Komenského evangelické bohoslovecké fakulty. Dne 3. 5. 1995 mu bylo uděleno čestné občanství města Domažlic. V Domažlicích oslavil zlatou svatbu a v roce 2000 i své devadesátiny. Dne 28. 10. 1997 převzal na Pražském hradě medaili Za zásluhy za aktivity během 2. světové války. Bičovo badatelské a literární dílo se soustředilo na problematiku Starého zákona, byl v této oblasti i celoevropsky uznávaným odborníkem. Vydal na dvě desítky knih a řadu studií. Jeho stěžejním dílem byl překlad Starého zákona do moderní češtiny. - 110. výr. narození

Bucha, František X. - spisovatel

* 06. 12. 1910 - Dolany (okr. Plzeň-sever)
+ 11. 11. 2000 - Třeboň (okr. Plzeň-sever)

Místa působení: Chodsko

Literatura: Holý, J. P.: S Chodskem v srdci. Domažlický zpravodaj, 18, 1991, č. 1, s. 3., Holý, J. P.: Skromná kytička. Domažlicko, 41, 1991, č. 3, s. 3., Vorlíček, J.: Zemřel velký přítel Chodska. Dom. deník, 9, 2000, 16. 11., č. 267, s. 19.

Anotace: Syn řídicího učitele. Vystudoval lékařství (doktorát nesložil), věnoval se vlastivědnému bádání, estetice a novinářství. Od roku 1939 pracoval jako literát na volné noze. Byl pravidelným dopisovatelem týdeníku Posel od Čerchova. Považoval se za přítele Chodska, přátelil se s J. Paroubkem, F. Michlem, K. Kunešem a celou rodinou Špillarovou. Spoluzakládal Baarovu společnost, přispíval do jejího Věstníku, ohlas měly Chodské besídky. Po 2. světové válce byl komunisty vězněn, po propuštění z vězení nesměl publikovat. Nejdřív pracoval v pekárně, později kontroloval sváry na ropovodu. Publikovat začal znovu až po roce 1989. Podle databáze MCH se narodil 9. prosince 1910. - 20. výr. úmrtí

Cvačka, Jakub - ředitel školy

* 12. 07. 1903 - Trhanov (okr. Domažlice)
+ 16. 11. 1970 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Újezd, Mrákov, Postřekov, Klenčí pod Čerchovem (vše okr. Domažlice), Chodsko

Literatura: Pravda, 1973, 22. 12., s. 5., Kunc, K.: Kdy zemřeli? 1970-1974., (vp): Chodsku s láskou. Nové Domažlicko, roč. 33, 1983, 07. 07., č. 28, s. 3., Chodské pohádky a pověsti, s. 237. P., SNKLHU 1956., Holý, J. P.: Haby se vopravdu nezapomjilo na národopisce Jakuba Cvačku. Domažlický deník, roč. 5, 1996, 30. 10., č. 254, s. 16., Holý, J. P.: Letošní významná jubilea... Domažlický deník, roč. 7, 1998, 20. 11., č. 272, s. 16., Vorlíček, J.: Učitel s mnoha zájmy. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 22. 11., č. 271, s. 16.

Anotace: Absolvoval domažlické gymnázium, kde se spřátelil s J. Š. Baarem. Sbírání chodských pověstí se začal zabývat již ve dvacátých letech a sbíral především pověsti o Janu Sladkém Kozinovi. V tom je vlastně pokračovatelem J. F. Hrušky. Výsledky svých sběrů kozinovské tradice otiskl v časopisu Plzeňsko ročníky 6-8 pod názvem Vo Kozinovi ha Lomikarovi. Roku 1946 vydal Cvačka knižní publikaci o kozinovských pověstech Vo Kozinovi ha vo Lomikarovi. Působil jako učitel na Chodsku: v Mrákově, Klenčí, Postřekově, jako ředitel národní školy v Újezdě. Zemřel v domažlické nemocnici. Pozn.: Kunc uvádí rok úmrtí 1971, Kalendárium osobností západních Čech na rok 1995 a JPH rok 1970. - 50. výr. úmrtí

Erben, Karel Jaromír - spisovatel

* 07. 11. 1811 - Miletín (okr. Jičín)
+ 21. 11. 1870 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Chodsko, Domažlice

Literatura: Lexikon české literatury. A-G, s. 667., P., Academia 1985., Mlnářiková, H.: Domažlické kamínky, s. 19. Domažlice, KBN 1995., Vorlíček, J.: Spisovatel Karel Jaromír Erben v Domažlicích. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 27. 11., č. 271, s. 16., Hana, O.: Busta spisovatele K. J. Erbena. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 04. 12., č. 281, s. 16.

Anotace: Český spisovatel, básník, historik, překladatel a sběratel chodských lidových písní a pohádek. Poprvé přišel do Domažlic s ruským slavistou Osipem Maximovičem Bodjanskim. Vedle Domažlic navštívil i okolních jedenáct chodských vesnic, kde celé prázdniny studoval lidové pohádky a písně, jazyk a kroje. Roku 1844 při dalším pobytu studoval domažlický městský archiv a znovu navštívil chodské vesnice. Spolupracoval s K. Hájkem, domažlickým archivářem, pozdějším děkanem. Třetí cestu na Chodsko vykonal r. 1866, kdy obstarával pro chystanou Moskevskou národopisnou výstavu chodské kroje. Naposledy navštívil Domažlice v r. 1868, kdy jel na návštěvu ke svému příteli Antonínu Krejčímu, bývalému kaplanovi v Č. Budějovicích, který se přestěhoval na Folmavu. Z chodských pobytů vytěžil K. J. Erben mnoho látky pro své práce. Napsal studie Popis krojů lidu selského, tak zvaných Chodů neb Buláků z okolí města Domažlic, Svatební obyčejové

okolí Domažlic, Dějiny Chodů (od nejstarších dob až do války husitské). Slavné vítězství husitů inspirovalo básníka k Písni o vítězství u Domažlic léta 1431. Vydával ji za skladbu "podle staršího rukopisu". V září 1870 onemocněl žloutenkou, dostal akutní zánět jater. Pohřben na Malostranském hřbitově, r. 1908 přeneseny ostatky do hrobky na Olšanech. Jeho domažlické pobyty připomíná busta umístěná na budově Arciděkanského úřadu na domažlickém náměstí, která byla odhalena 21. 11. 1970. Jejím autorem je akademický sochař Karel Kuneš. - 150. výr. úmrtí

Flor, Jack - spisovatel

* 02. 11. 1895 - Stanětice (okr. Domažlice)
+ 30. 07. 1980 - Stanětice (okr. Domažlice)

Místa působení: Trhanov, Stanětice (vše okr. Domažlice), Domažlice, Jemnice (okr. Třebíč)
Literatura: Holý, J. P.: Vzpomínka na J. Flora. Nové Domažlicko, roč. 12, 1981, 03. 09., č. 36, s. 3., Kubásková, E.: Kdy zemřeli? 1980-1985, s. 67. P., Národní knihovna 1992., Hoffmannová, H.: Vzpomínka na lesníka Jakuba Flora. Domažlický deník, roč. 19, 2010, 04. 08., č. 179, s. 8., Bauerová, H.: Kniha stanětického rodáka byla znovu vydána po devětašedmdesáti letech. Týdeník Domažlicko, roč. 26, 2016, 27. 01., č. 4, s. 3, fot.

Anotace: Narodil se na hájovně ve Stanětících v rodině panského hajného. Absolvoval studium na odborné lesnické škole v Jemnici, po krátké adjunktuře na trhanovském panství se stal revírníkem revírů Podzámčí a Stanětice. Přátelil se se spisovatelem Janem Vrbou. Již od studentských let přispíval do domažlických týdeníků, v knižní podobě vydal tři povídkové knihy: Na Jarčině vyhlídce, Halali a Oběť soucitu. V pozůstalosti zůstaly svazečky básní a životní paměti Zelená služba a Zelená penze. Život ukončil sebevraždou, když proti sobě obrátil svou loveckou pušku. Pozn.: Podle E. Kubáskové narozen v roce 1891.

- 125. výr. narození

Forst, František, PhDr. - středoškolský profesor

* 23. 11. 1900 - Svobodné Dvory (okr. Hradec Králové)
+ 07. 09. 1981 - Nymburk (okr. Nymburk)

Místa působení: Vysoké Mýto (okr. Ústí nad Orlicí), Domažlice, Nymburk
Literatura: Nové Domažlicko, 1981, 10. 12., č. 50, s. 3., Kubásková, E.: Kdy zemřeli? 1980-1985, s. 69. P., Národní knihovna 1992., Databáze osobností regionu na internetových stránkách Městské knihovny Ústí nad Orlicí.

Anotace: Středoškolský profesor dějepisu a zeměpisu na československých gymnáziích. Vyučoval například ve Vysokém Mýtě, Domažlicích nebo Nymburce, kde působil po tři desetiletí až do roku 1961. V Nymburce také zastával post okresního archiváře, věnoval se národopisu. Autor publikací Lidové písně a tance z Nymburska nebo Dějiny nymburské reálky. Pozn.: Databáze osobností Měk Ústí nad Orlicí uvádí datum úmrtí 4. září a místo skonu Praha.

- 120. výr. narození

Gryc, Stanislav - archivář

* 21. 01. 1928 - Bratislava (Slovensko)

+ 06. 11. 2015

Místa působení: Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Literatura: Mužik, P.: Šedesátiny S. Gryce. In: Minulostí Západočeského kraje. 24, s. 250. Plzeň: Západočeské nakladatelství, 1988., Kulturní komise Města Horšovský Týn: Oznámení. Zpravodaj města Horšovský Týn, 2016, č. 5, s. 2, fot.

Anotace: Narodil se v rodině státního zaměstnance působícího tehdy v Bratislavě. V jeho raném dětství se rodina vrátila zpět do Domažlic, kde získal základní a středoškolské vzdělání. Poté absolvoval Pedagogickou fakultu v Plzni. Po kratším působení na základních školách domažlického okresu mu nemoc znemožnila věnovat se učitelskému povolání. V roce 1967 nastoupil do Okresního archivu v Horšovském Týně, kde pracoval až do odchodu do důchodu. Zejména se specializoval na regionální historii, publikoval odborné práce ve sbornících i místním tisku. Spoluautor knih Žili v Horšovském Týně a Paměť domů. - 5. výr. úmrtí

Holl, Štěpán, čet. - čsl. zahraniční voják

* 20. 12. 1919 - Postřekov (okr. Domažlice)

+ 27. 11. 1985

Místa působení: Polsko, Blízký východ, severní Afrika, Velká Británie, Praha-Satalice (okr. Hlavní město Praha)

Literatura: Laštovka, V.: Letci RAF z Domažlicka proti nacismu. Domažlice: Nakladatelství Českého lesa, 2005, s. 31-34.

Anotace: Narodil se v rodině zedníka Ondřeje Holla. Po vchození měšťanské školy (1937) se vyučil cukrářem. Po obsazení ČSR nacistickým Německem opustil dne 12. srpna 1939 republiku překročením česko-polské hranice a 23. srpna se prezentoval jako dobrovolník u východní skupiny čsl. armády. Po porážce Polska ustupoval s legionem k rumunským hranicím a dále na Ukrajinu. Dne 1. května 1941 se Hollova skupina z legionu stala v egyptské Alexandrii součástí čsl. vojenské jednotky na Blízkém východě, kde podléhala britskému velení. Pod velením plk. Karla Klapálka bojoval u Tobruku. V roce 1942 se spolu se 170 čsl. dělostřelci přihlásil k britskému letectvu. Prošel výcvikem, vychodil pilotní školu. Do konce války sloužil u 57. OTU - u operační výcvikové jednotky. V posledních týdnech pobytu v Anglii byl přeřazen k 310. čsl. stíhací peruti. Byl povýšen na četaře letectva a v březnu 1945 mu byla udělena vojenská medaile Za zásluhy I. stupně. Během pěti válečných let prošel několika světadíly, prodělal pěchotní výcvik, přeškolil se na protiletadlového dělostřelce i absolvoval výcvik pilota-stíhače. Po osvobození vykonával na čas funkci stíhacího pilota. Po roce 1949 od letectva odešel. Pracoval v Satalicích u firmy vyrábějící bedny. V roce 1968 dostal první infarkt, v roce 1974 odešel do předčasného důchodu. Roku 1991 byl povýšen na podplukovníka in memoriam. - 35. výr. úmrtí

Kadlinský, Felix - básník

- * 18. 10. 1613 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)
- + 13. 11. 1675 - Uherské Hradiště (okr. Uherské Hradiště)

Místa působení: Jičín, Uherské Hradiště

Literatura: Lexikon české literatury. 2/2, s. 604. P., Academia 1993., (jph): Kadlinský z H. Týna. Pravda, roč. 64, 1983, 26. 11., č. 280, s. 8., Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 26. Město Horšovský Týn, 2002.

Anotace: Autor a překladatel duchovní lyriky a prózy hagiografické, nábožensky úvahové a vzdělávací. Roku 1635 se stal členem jezuitského řádu. Pět let učil humanitním disciplínám. Poslední desetiletí života působil v koleji v Uherském Hradišti. Je výlučně autorem náboženské literatury a ve zveřejněné části jeho tvorby početně nad pracemi původními nebo relativně původními vysoce převažují překlady z latiny a němčiny, též od spisovatelů působících v Čechách. Jeho nejznámějším a nejdůležitějším dílem je sbírka duchovní lyriky Zdoroslaviček v kratochvilném hájíčku postavený (Praha 1665), ve které parafrázuje soubor písní Trutznachtigall, jímž se proslavil německý jezuita Friedrich von Spee. Také překládal i sám psal životopisy svatých: Zrcadlo bolestné matky boží (Olomouc 1666), Život a sláva svatého Václava (Praha 1669), Život svaté Ludmily (Praha 1669) aj. - 345. výr. úmrtí

Kočandrlé, Josef - předseda pobočky Jednoty pošumavské

- * 17. 05. 1882 - Lobzy (okr. Plzeň-město)
- + 16. 11. 1955 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Místa působení: Volary, Kubova Huť (vše okr. Prachatice), Horšovský Týn (okr. Domažlice)
Literatura: Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 51. Město H. Týn 2002.

Anotace: Narodil se 17. května 1882 v Lobzích u Plzně. Po studiích odešel jako praktikant státních drah do šumavského městečka Volary, krátce nato působí jako přednosta nejvýše položené železniční stanice v Čechách Kubovy Hutě. První světovou válku prodělal jako poddůstojník rakouské armády na Balkáně a v severní Itálii. Brzy po vzniku Československé republiky přišel do Horšovského Týna, kde působil v úřadě přednosta stanice až do svého penzionování v roce 1938. Zde se také podruhé oženil s dcerou okresního školního inspektora Virginii Zischkovou. Stal se spoluzakladatelem a předsedou místní pobočky Jednoty pošumavské. O násilném odtržení českého pohraničí v září roku 1938 zůstal jako jeden z mála Čechů ve městě. Na jaře 1939 byl jako "nebezpečný Čech" zatčen a vězněn v celách gestapa v Karlových Varech. Po šesti měsících vazby byl ze zdravotních důvodů a na přímělu knížete Trauttmansdorffa propuštěn na podmínku, do konce války však zůstal pod policejním dozorem. Dne 5. května 1945, hned po osvobození města, byl americkou vojenskou správou jmenován předsedou Revolučního národního výboru. Tuto nelehkou funkci však vykonával pouze několik dnů. Tíživý zdravotní stav a zejména neustálé osočování z přílišné loajality k Němcům (vystavování dokladů antifašistům) jej donutilo k rezignaci. Zemřel po dlouhé a těžké nemoci 16. listopadu 1955. - 65. výr. úmrtí

Kreslová, Ella - pěvkyně

* 20. 04. 1889 - Pardubice (okr. Pardubice)
+ 10. 11. 1970 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Domažlice

Literatura: (jph): Zasloužilá chodská pěvkyně. Pravda, 70, 1989, 21. 4., č. 94, s. 5., Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 20. P., KKS 1977., Burda, J.: Propagátorka chodské písně. Domažlicko, 5, 1995, 9. 11., č. 45, s. 4.

Anotace: Od roku 1910 interpretkou písní lidových i umělých. Mistr Jindřich, se kterým spolupracovala více jak 30 let, jí věnoval dva ze svých písňových cyklů. Antonín Klášterský jí věnoval Chodský písně, k nimž byl údajně inspirován jejím pěveckým projevem. Pozn.: Rodným jménem Musilová. - 50. výr. úmrtí

Kubašta, Josef P. - biskupský notář

* 31. 07. 1876 - Dvory (okr. Prachatice)
+ 04. 11. 1940 - Milavče (okr. Domažlice)

Místa působení: Milavče (okr. Domažlice)

Literatura: Hana, O.: Pamětní deska Josefa Kubašty. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 19. 12., č. 294, s. 16.

Anotace: Narodil se v obci Dvory ve farnosti Lažiště. Kněžské svěcení přijal v Českých Budějovicích 2. července 1900. V Milavčích působil 30 let. Krátce po jeho smrti mu byla 15. prosince 1940 odhalena na kostele v Milavčích pamětní deska, která tam visí do dnešních dnů. - 80. výr. úmrtí

Lang, Karel - učitel hudby

* 15. 11. 1905 - Křenovy (okr. Domažlice)
+ 24. 05. 1993 - Cheb (okr. Cheb)

Místa působení: Staňkov, Horšovský Týn (vše okr. Domažlice)

Literatura: Holý, J. P.: Trpělivý učitel houslí - Karel Lang. Zpravodaj města H. Týn, 2001, č. 6, s. 5.

Anotace: Otec, muzikant František Lang, vedl v Křenovech zájezdní hospodu. Karel Lang působil na hudebních školách ve Staňkově a od roku 1950 v Horšovském Týně. V roce 1976 odešel za dcerou do Františkových Lázní, kde byl i nadále hudebně činný.
- 115. výr. narození

Lauda, Karel, JUDr. - advokát

- * 10. 11. 1895 - Klatovy (okr. Klatovy)
- + 26. 05. 1942 - Osvětim (Polsko)

Místa působení: Kdyně (okr. Domažlice), Terezín (okr. Litoměřice), Osvětim (Polsko)

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetová databáze Polizeigeängnis Theresienstadt 1940-1945 na stránkách Památníku Terezín.

Anotace: Advokát působící ve Kdyni, zatčen 8. října 1941. Vězněn nacisty v terezínské Malé pevnosti, odkud byl v březnu roku 1942 odtransportován do vyhlazovacího tábora Osvětim. Zde zahynul na konci května téhož roku. Pozn.: Internetová databáze památníku v Terezíně uvádí jako místo narození Kdyni. - 125. výr. narození

Littrow, Josef Johann, prof. - astronom

- * 13. 03. 1781 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)
- + 30. 11. 1840 - Vídeň (Rakousko)

Místa působení: Vídeň (Rakousko), Krakov (Polsko)

Literatura: Ottův slovník naučný. 16, s. 179. Praha, J. Otto 1900., Zpravodaj H. Týna, 1990, únor, listopad., Zpravodaj H. Týna, 1991, březen., Špelda, A.: Hudební místopis Domažlicka, s. 114. Plzeň, KKS 1977., Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 33. Město H. Týn, 2002.

Anotace: Nejprve studoval právo a teologii, později působil jako vychovatel a studoval matematiku a hvězdářství. Roku 1807 se stal profesorem hvězdářství na univerzitě v Krakově, v roce 1810 v Kazani, kde založil hvězdárnu, roku 1816 byl jmenován spoluředitelem hvězdárny v Budíně. Od roku 1819 byl profesorem ve Vídni a zároveň ředitelem hvězdárny. Vynalezl nový druh dalekohledu, který podle jeho návrhu zhotovil Šimon Plossl. Vydal několik odborných i popularizačních prací z oboru astronomie. Jeho nejúspěšnější kniha "Die Wunder des Himmels" (Zázraky nebe) vyšla ve Stuttgartu v roce 1834. Roku 1837 byl za své mezinárodně významné životní dílo povýšen do šlechtického stavu.

- 180. výr. úmrtí

Marass, Josef - kanovník

* 08. 11. 1820 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)
+ 1904 - Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Místa působení: Horšovský Týn, Semněvice (vše okr. Domažlice), Domažlice

Literatura: Gryc, S., Kuneš, V., Thomayer, L.: Žili v Horšovském Týně, s. 35. Město H. Týn 2002.

Anotace: Kněz a spisovatel se narodil 8. listopadu 1820 v Horšovském Týně, kde také v roce 1904 zemřel. Navštěvoval gymnázium v Plzni, bohosloví studoval na univerzitě v Praze a na teologické fakultě v Českých Budějovicích, kde byl 8. srpna 1844 vysvěcen na kněze. Kaplanem byl v Semněvicích a ve svém rodném městě. Fara mu byla přidělena 18. února 1861 v Semněvicích, u svých farníků velmi oblíben. Z venkovského faráře se postupně stal osobním děkanem, okresním vikářem a čestným kanovníkem. V roce 1869 byl jmenován okresním školním inspektorem pro německé školy ve správních okresech Horšovský Týn a Domažlice. V této funkci působil 16 let. Na odpočinek do Horšovského Týna odešel až v roce 1904. Od roku 1866 byl činný také jako spisovatel. Psal do kalendářů pro město i venkov různá vyprávění a národohospodářské nebo etnografické články. Vlastním nákladem vydal brožury: "Katolický nedělní svátek" a "Vážné slovo o německém školním spolku od katolického kněze". Za veřejně prospěšnou činnost byl vyznamenán Zlatým záslužným křížem s korunou a rytířským řádem Františka Josefa I. - 200. výr. narození

Marek, Václav - dělník

* 11. 11. 1905 - Němčice (okr. Domažlice)
+ 18. 05. 1940 - Klatovy (okr. Klatovy)

Místa působení: Klatovy

Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetové stránky Spolku pro vojenská pietní místa, heslo Václav Marek.

Anotace: Tovární dělník, zatčen 20. ledna 1940. Zahynul ve věznici v Klatovech. Jeho jméno se nachází na pomníku obětem 2. světové války, který je umístěn v centru města Kdyně.
- 115. výr. narození

Marradas, don Baltasar - polní maršál

* 28. 11. 1560 - Valencie (Španělsko)
+ 12. 08. 1638 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, Rýzmbek (okr. Domažlice)

Literatura: Kumpera, J.: Osobnosti a západní Čechy. Plzeň, Ševčík 2005, s. 172., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo Baltasar Marradas.

Anotace: Císařský generál španělského původu, vojenskou kariéru započal na dvoře Rudolfa II. Během Třicetileté války bojoval proti českým stavům, na západočeském bojišti se blýsknul dobytím hradu Rýzmbek u Kdyně dne 12. října 1620, které barvitě popsal i historik Pavel Skála. Roku 1626 se stal polním maršálem. Když v roce 1638 ve vysokém věku umíral, tak byl ve funkci místodržitele a tajného rady v Čechách. - 460. výr. narození

Odhalení busty spisovatele Karla Jaromíra Erbena v Domažlicích (Domažlice, 21. 11. 1970)

- 21. 11. 1970 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Hana, O.: Busta spisovatele K. J. Erbena. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 04. 12., č. 281, s. 16., Kurcová, J.: Od narození českého Grimma uplynulo 200 let. Nové Domažlicko, roč. 5, 2011, 08. 11., č. 45, s. 16., fot.

Anotace: Bustu spisovatele, básníka a historika Karla Jaromíra Erbena nalezneme na náměstí Míru, v podloubí domu čp. 136. Upomíná na Erbenovy studijní pobyty, které v regionu podnikl ve čtyřicátých a šedesátých letech 19. století a při kterých studoval městský archiv a navštívil chodské vesnice. Zejména ho zajímaly lidové pohádky, jazyk a kroje. Autorem bronzové podobizny na mramorovém podstavci je akademický sochař Karel Kuneš, odhalena byla přesně v den stého výročí úmrtí této významné osobnosti českého národního obrození. - 50. výr. události

Patton, George Smith, gen. - generál

* 11. 11. 1885 - San Gabriel (Kalifornie, USA)
+ 21. 12. 1945 - Heidelberg (Německo)

Místa působení: USA, Severní Afrika, Francie, Německo, Brůdek (okr. Domažlice), Plzeň
Literatura: Kalendárium osobností západních Čech na rok 1995, s. 82. Plzeň, SVK 1994, Kalendárium osobností západních Čech na rok 2000, s. 111. Plzeň, SVK 1999., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo George S. Patton., Babor, J.: Válečný badatel hledá zmínky o polní mši na Brůdku. Domažlický deník, 2015, 11. 06., č. 135, s. 3, fot.

Anotace: Vojevůdce a generál armády Spojených států amerických. Jeho 3. americká armáda, které za 2. světové války velel, osvobodila mj. západní a jihozápadní Čechy, včetně města Domažlice. V červnu roku 1945 se zúčastnil polní mše na Brůdku u kostela sv. Václava, když předtím přistál s doprovodem na kdyžském letišti v lokalitě Na Kobyle. Zemřel v německém Heidelbergu na následky automobilové nehody. - 135. výr. narození

Pivoňka, Josef - truhlář

* 06. 11. 1920 - Stráž (okr. Domažlice)
+ 31. 10. 1944 - Dachau (Německo)

Místa působení: Terezín (okr. Litoměřice), Dachau (Německo)
Literatura: Život za pravdu, fot. příloha. Domažlice, 1949., Internetová databáze Polizeigeängnis Theresienstadt 1940-1945 na stránkách Památníku Terezín., Internetová databáze Evidence válečných hrobů na stránkách Ministerstva obrany ČR.

Anotace: Narozen ve Stráži u Domažlic, pracoval jako truhlář. Zatčen gestapem 6. srpna 1943, vězněn v terezínské Malé pevnosti a v nacistickém koncentračním táboře Dachau. Zde byl umučen v závěru roku 1944. Pozn.: Internetová databáze Polizeigeängnis Theresienstadt 1940-1945 uvádí jako datum narození 11. června 1920, databáze Evidence válečných hrobů pak datum úmrtí 1. prosince 1944. - 100. výr. narození

První zvonění domažlických zvonů po útlumu během 2. světové války (Domažlice, 28. 11. 1945)

- 28. 11. 1945 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Hana, O.: Výročí prvního zvonění po druhé světové válce. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 16. 12., č. 292, s. 12.

Anotace: V důsledku nařízení protektorátní vlády č. 414/1941 Sb., které přikazovalo odevzdání kostelních zvonů pro válečnou výrobu, došlo i v Domažlicích k jejich sejmutí. Spuštění proběhlo v březnu a dubnu roku 1942 s výjimkou největšího zvonu arciděkanství kostela, zvaného Zikmund. Ten nemohl být sejmut z důvodu vysoké hmotnosti. Aby nemohl sloužit pro vyzvánění, tak mu bylo odebráno srdce. Po skončení 2. světové války se podařilo některé zvony nalézt v německých skladištích. Dne 28. listopadu roku 1945 pak proběhlo první poválečné zvonění z kostelní věže domažlického arciděkanství chrámu.

- 75. výr. události

Sladký, Jan Kozina - vůdce a obhájce práv Chodů

* 10. 09. 1652 - Újezd (okr. Domažlice)

+ 28. 11. 1695 - Plzeň (okr. Plzeň-město)

Místa působení: Újezd (okr. Domažlice)

Literatura: Národní výbory, roč. 39, 1990, č. 48, s. 20., Zpravodaj AS Domažlice, roč. 7, 1980, č. 11, s. 4., Kadeřávek, V.: Slavní draženovští rodáci. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 06. 06., č. 131, s. 11., Kumpera, J.: Kdo byl Jan Sladký Kozina. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 24. 11., č. 275, s. 7., Vogeltanz, J.: Před třemi sty lety byl popraven Kozina. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 28. 11., č. 278, s. 12., Maur, E.: Kozina a Lomikar, s. 25. P., Melantrich 1989., Hana, J.: K otázce kozinovských pověstí. In: Z Chodského hradu 1985, s. 1-5. Domažlice: MCH, 1985., Kramařík, J.: Kozina a Lomikar v chodské lidové tradici. P., Academia 1972., Burda, J.: Historie Kozinova pomníku. Domažlicko, roč. 7, 1997, 07. 05., č. 19, s. 4., Holý, J. P.: Jan S. Kozina - 'Hondzíček Rosochuc'. Domažlický deník, roč. 11, 2002, 13. 11., č. 264, s. 18., Janečková, J.: "A kdybych měl být i oběšen, přece zemřu jako poctivý člověk!" řekl Jan Sladký Kozina. Domažlický deník, roč. 19, 2010, 03. 12., č. 280, s. 19.

Anotace: Narodil se roku 1652 v Újezdě u Domažlic. Rodným domem nebylo stavení u Kozinů, jak hlásá pamětní deska, ale blízký grunt u Rosochů, který patřil jeho strýci Fridrichu Sladkému. Otec Jana, rovněž Jan, tu u svého bratra žil asi 15 let v podružství. Později si zakoupil statek nazývaný po původním majiteli u Kozinů. Tato přezdívka potom přešla i na něho a jeho potomky, kteří tu hospodařili. Prvním z nich byl syn Jan. Pokřtěn byl 10. září 1652 v Domažlicích. Jako pětadvacetiletý uzavřel 9. května 1678 v klenečském kostele sňatek s Dorotou Pelnářovou a asi v téže době převzal otcovský grunt. Z manželství se narodilo šest dětí, dospělosti se dožili dva, z nich Jiří zemřel ve čtyřadvaceti. Zbyl Adam, který později po matce převzal hospodářství. Jeho potomci pak na něm v mužské linii hospodařili až do roku 1847. Do bojů za chodská privilegia se Jan poprvé zapojil r. 1692,

kdy byl s Davidem Forstem z Tlumačova v deputaci k císaři Leopoldovi do Vídně, která žádala o potvrzení starých chodských výsad. Reskriptem ze dne 12. ledna 1693 byla žádost Chodů o potvrzení privilegií císařem zamítnuta s odvoláním na skutečnost, že jím samotným jim bylo již roku 1668 nařízeno perpetuum silentium. Ani po vydání lednového reskriptu nenastal na Chodsku klid. Když byl reskript na nádvoří trhanovského zámku čten shromážděným Chodům, vystoupil ze zástupu Kozina a rozhodně reskript odmítl, protože ve Vídni při slyšení prý císař prohlásil, že staré svobody dosud nebyly Chodům odebrány. Do Vídně byla vyslána další delegace, ve které byl opět Kozina. Lamminger navrhl použití vojska a zatčení předních vůdců. Na prvním místě mezi nimi uváděl Kozinu. Ten se ještě zúčastnil delegace do Prahy. Zde byla před jejich očima na císařský rozkaz privilegia rozstříhána a zrušena. Delegáti pak vyslechli příkaz místodržících, aby pět z nich zůstalo v Praze a tři se vrátili na Chodsko pro plné moci ke slibu poslušnosti. Dne 22. června si komise apelačního soudu dala předvolat chodské vyslance - mezi nimi i Kozinu - a vyzvala je ke slibu poslušnosti. Chodové se však odvolali na to, že nemají plné moci od svých obcí a odmítli. Odpovědí bylo jejich uvěznění v podzemních žalářích Novoměstské radnice. Mezitím vyrazilo z Prahy proti vzbouřeným Chodům vojsko. Jeho úkolem bylo pozatýkat hlavní vůdce a ostatní Chody přinutit ke slibu poslušnosti. Bylo zatčeno přes 70 rebelů. V Praze komise apelačního soudu rozhodovala o vině a trestu pro tři čelné vůdce odboje. Původní návrh rozsudku byl mírný - jeden rok nucených prací. Pro Lammingera to bylo nepřijatelné a požadoval trest tvrdší. Především usiloval o hlavu Koziny, podle něho nejnebezpečnějšího z rebelů. Na nátlak místodržících vyšetřující komise zásadně změnila původní stanovisko a podala nový návrh - tři vůdci měli být popraveni, dva vypovězeni ze země, dvanáct potrestáno nucenými pracemi. Císař Leopold rozsudek zmírnil a rozhodl, že popraven má být jen jeden. Protože mezitím jeden ze dvou "vážných kandidátů" Kryštof Hrubý zemřel ve vězení, rozhodla se komise pro Kozinu. Byl prý nejvýmluvnější, nejnebezpečnější a ve vězení nejvzdornější. Dne 28. listopadu 1695 byl rozsudek vykonán. Za vynucené přítomnosti zástupců Chodů byl Jan Sladký-Kozina oběšen na plzeňské šibenici a ortel pro výstrahu publikován po celém kraji. Za necelý rok po Kozinovi zemřel i Lamminger a zápas Chodů pokračoval s novou vrchností - Stadiony. A již tehdy se postupně rodilo lidové podání o nevině utraceném Kozinovi a o božím soudu nad jeho vrahem - Lomikarem. Bezprostřední impuls ke vzniku pověsti dala náhlá smrt trhanovského pána. Lamminger zemřel stižen mrtvicí dne 2. 11. 1696. V obecném povědomí se prosadilo podání, že Kozina na popravišti vyzval Lomikara do roka a do dne na boží soud a že se jeho výzva skutečně naplnila. Poprvé tuto výzvu zaznamenal roku 1799 v klášterní pamětní knize domažlický probošt Jan Papstmann. Další záznam pověsti pořídil krátce po r. 1836 domažlický měšťan, tkadlec a kostelník Antonín Schnabel. Třetí verzi zaznamenala Božena Němcová a publikovala ji r. 1846. Vyprávění vložila do úst staré výměnkářky z Újezda. Popravu ovšem klade do Klatov, Kozinu nazývá rychtářem. Konkrétní historická fakta přináší německy psaná studie Chodský proces z roku 1848 všerubského ranhojiče a spisovatele G. L. Weisela. Prostřednictvím Jiráskových Psohlavců a Starých pověstí českých přešla Weiselova verze do širokého čtenářského povědomí. Jiráskův román Psohlavci se stal inspirací pro řadu uměleckých děl. Jeho vliv najdeme ve Vrchlického Selských baladách a nepřímo i ve Sládkových Selských písních, v malířské a kreslířské tvorbě Mikoláše Alše a Jaroslava Špillara. Na námět Psohlavců vzniklo libreto Kovařovicovy stejnojmenné opery (1898), později byli několikrát zdramatizováni a dvakrát zfilmováni. Na Chodsku Kozinovský kult vyvrcholil roku 1895 postavením Kozinova pomníku od F. Hoška a Č. Vosmíka na vrchu Hrádek nad Újezdem. - 325. výr. úmrtí

Slavnostní otevření areálu nové základní školy v Domažlicích (Domažlice, 08. 11. 1985)

- 08. 11. 1985 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Schimmer, J.: Slavnostní otevření nové školy. Nové Domažlicko, roč. 16, 1985, 07. 11., č. 45, s. 1, fot.

Anotace: Demolice starých staveb v dnešní ulici Msgre. B. Staška byla zahájena na začátku roku 1980, výstavba samotná se protáhla na 5 let. Celková proinvestovaná částka činila 35 milionů Kčs, za tu byl vystavěn areál se 27 třídami, 7 odbornými pracovny, 3 dílnami, 2 tělocvičnami a školní jídelnou. Slavnostní otevření proběhlo v pátek 8. listopadu 1985 a bylo spojeno se Dnem otevřených dveří pro veřejnost. - 35. výr. *události*

Svoboda, Ludvík, arm. gen. - prezident ČSSR

* 25. 11. 1895 - Hrozatín (okr. Třebíč)
+ 20. 09. 1979 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Praha, SSSR, Horšovský Týn (okr. Domažlice)

Literatura: Polák, F.: Zemřel náš velitel. Nové Domažlicko, roč. 10, 1979, 27. 09., č. 39, s. 1., Internetová encyklopedie Wikipedia, heslo Ludvík Svoboda.

Anotace: Československý voják a politik, během 2. světové války vedl 1. československý armádní sbor na východní frontě. V letech 1945 až 1950 poválečným ministrem národní obrany, mezi roky 1968 až 1975 byl prezidentem Československé socialistické republiky. Třikrát navštívil Horšovský Týn, kde besedoval s Čechy z Volyně, kteří osídlili Mezholezy, Otov, Srby a další vesnice v domažlickém pohraničí. - 125. výr. *narození*

Šlechtová, Jana - výtvarnice

* 01. 11. 1955 - Opava (okr. Opava)

Místa působení: Domažlice, Klenčí pod Čerchovem (okr. Domažlice)

Literatura: Havlic, V.: Jana Šlechtová. Plzeňsko, roč. 19, 1992, č. 4-5, s. 73., Babor, J.: Jana Šlechtová vystavuje v Domažlicích znovu po 12 letech. Domažlický deník, roč. 20, 2011, 07. 09., č. 210, s. 3., fot., Internetová databáze regionálních osobností Studijní a vědecké knihovny Plzeňského kraje.

Anotace: Umělecká keramička a pedagožka původem z Opavy. Roku 1976 absolvovala studium na Střední průmyslové škole keramické v Bechyni. Zpočátku pracovala jako výtvarnice v keramických závodech Chodovia v Klenčí pod Čerchovem, nyní působí v Domažlicích na Základní umělecké škole Jindřicha Jindřicha. - 65. výr. *narození*

Šleis, Jindřich - lidový hudebník

* 29. 07. 1933 - Díly (okr. Domažlice)
+ 13. 11. 2005 - Postřekov (okr. Domažlice)

Místa působení: Postřekov (okr. Domažlice)

Literatura: Baier, V.: Utichly a osiřely další dudy. Týdeník Domažlicko, roč. 15, 2005, 30. 11., č. 48, s. 5., Data narození a úmrtí získána od příbuzných.

Anotace: Narodil se v Dílech na Domažlicku, kde se mu dostalo základů hry na harmoniku. Později se usadil v Postřekově, naučil se hrát na dudy a stal se spoluzakladatelem místní dudácké kapely navazující na někdejší známou Kajerovu dudáckou muziku. S novou kapelou projezdil řadu dostupných zemí světa, vystupoval v televizi i rozhlasu. Na gramofonové desky nahrál množství chodských lidových písniček. - 15. výr. úmrtí

Šmíd, Josef - předseda Čerchovanu

* 02. 09. 1919 - Domažlice (okr. Domažlice)
+ 22. 11. 2010

Místa působení: Domažlice

Literatura: Vorlíček, J.: Josef Šmíd oslaví osmdesáté narozeniny. Dom. deník, 1999, 28. 8., č. 200, s. 9., Vlčková, D.: Navždy odešel dlouholetý předseda pěveckého sboru Čerchovan Josef Šmíd. Týdeník Domažlicko, 20, 2010, 15. 12., č. 50, s. 2, fot.

Anotace: Vyučil se obchodním příručím, prodával u Filipů. Později zaměstnán jako účetní v Chodovii, po deseti letech přešel do Nábytkáře jako plánovač, později jako ekonom. Padesát let zpíval v pěveckém sboru Čerchovan, z toho 30 let tomuto tělesu předsedal. V symfonickém orchestru Čerchovanu hrál na housle, v kvartetu A. Jirouš, J. Skala, J. Šmíd a E. Sládek na violu. - 10. výr. úmrtí

Štěpánek, Jaroslav, JUDr. - advokát

* 25. 07. 1885 - Pelhřimov (okr. Pelhřimov)
+ 18. 11. 1950 - Domažlice (okr. Domažlice)

Místa působení: Kdyně (okr. Domažlice)

Literatura: Lidová demokracie, 1950, 21. 11., s. 3., Burda, J.: Kdyňský regionalista. Domažlický deník, roč. 2, 1995, 19. 08., č. 193, s. 10., Burda, J.: Kdyňský regionalista. Domažlicko, roč. 5, 1995, 30. 11., č. 48, s. 4., Holý, J. P.: 115 let od narození Jaroslava Štěpánka. Domažlický deník, roč. 9, 2000, 07. 08., č. 182, s. 16., Štěpánková, J.: 50 let od úmrtí J. Štěpánka, advokáta ve Kdyni. Zpravodaj radnice Kdyně, 2000, č. 20, s. 12.

Anotace: Pocházel z dvanácti dětí, otec byl kovář. Vystudoval práva a filozofii na Karlově univerzitě. Soudní praxi začal v Táboře, později působil jako advokátní koncipient v Praze, Jičíně a ve Kdyni, kde si otevřel vlastní advokátní praxi. Regionální kulturní pracovník, zakladatel časopisu Kdyňská stráž. Vydavatel a vykonavatel literární pozůstalosti J. Š. Baara. Redigoval časopis Chodsko, uspořádal sborník Anketa o regionalismu. Autor publikace Hrst vzpomínek k 5. výročí smrti J. Š. Baara. Byl předsedou Okresního osvětového sboru a zakladatelem Baarovy společnosti (1936). Manžel Hany Štěpánkové, otec Jaroslavy.
- 70. výr. úmrtí

Zahájení provozu první dětské opatrovny v Domažlicích (Domažlice, 07. 11. 1870)

- 07. 11. 1870 - Domažlice (okr. Domažlice)

Literatura: Plzenská, H.: První dětská opatrovna v Domažlicích. Domažlický deník, roč. 6, 1997, 10. 09., č. 212, s. 16.

Anotace: Když koncem 60. let 19. století nastoupil do úřadu domažlického starosty Josef Ludvík, tak se jednou z jeho hlavních priorit v úřadu stalo zřízení městské opatrovny (tedy mateřské školy a jeslí). Po jednání s řádem horažďovickými školských sester byla na začátku října roku 1870 ujednána smlouva, že to budou právě ony, kdo bude po personální stránce zajišťovat chod zařízení. O měsíc později, 7. listopadu téhož roku, pak zahájila dětská opatrovna svou činnost. Možnost umístit dítě do opatrovny se okamžitě setkala se značným zájmem veřejnosti - ihned se zapsalo více jak 100 dětí. Zařízení bylo v provozu každý všední den, ročně jej navštěvovalo okolo 340 dětí ve věku mezi 3 až 6 lety. - 150. výr. události

Zástěra, Jaroslav, RNDr. - středoškolský profesor

* 08. 11. 1900 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

+ 07. 10. 1938 - Praha (okr. Hlavní město Praha)

Místa působení: Hradec Králové, České Budějovice, Mukačevo (Ukrajina), Domažlice

Literatura: Holý, J. P.: Profesor Jaroslav Zástěra byl první obětí okupace. Domažlický deník, roč. 12, 2003, 30. 10., č. 254, s. 10.

Anotace: Po studiích na Univerzitě Karlově a Státní báňské vysoké škole v Příbrami složil doktorát z přírodních věd. Učil v Hradci Králové, Českých Budějovicích a Mukačevu na Podkarpatské Rusi. V roce 1931 přišel do Domažlic, kde působil na reálném gymnáziu. Pořádal přednášky o přírodních podmínkách, publikoval v místním tisku. Byl dlouholetým spolupracovníkem muzea, zasloužil se o vybudování přírodovědného pracoviště. Zabýval se i vlastivědou a historií. Zastřelil se v Praze před parlamentem na protest proti mnichovskému diktátu. - 120. výr. narození

Znáte to jméno?

Výročí regionálních osobností Domažlicka na měsíc listopad 2020

Sestavil: Petr Vecka

Odp. red.: Bc. Lenka Schirová

Domažlice: Městská knihovna Boženy Němcové, 2020. Nestránkováno, 7 výtisků

Tisk: Městská knihovna Boženy Němcové Domažlice